

VIJEĆE EUROPE KRATKI PREGLED

**Promicanje zaštite ljudskih prava,
demokracije i vladavine prava**

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Englesko izdanje

The Council of Europe – An overview

Redakcija: Odjel za komunikacije – Odjel
za odnose s javnošću i publikacije

Grafički dizajn i izgled: Odjel pripreme
dokumenata i publikacija

Fotografije © Vijeće Europe – Shutterstock

Tisak: Bietlot, Belgija

Sadržaj

UKRATKO O VIJEĆU EUROPE	2
FUNKCIONIRANJE	4
GLAVNE KONVENCIJE	8
MEHANIZMI NADZORA I OCJENJIVANJA	12
GLAVNI DJELOMIČNI SPORAZUMI	16
VIJEĆE EUROPE I MLADI	18
VIJEĆE EUROPE I EUROPSKA UNIJA	19
DRŽAVE ČLANICE	20

UKRATKO O VIJEĆU EUROPE

ULOGA

— Vijeće Europe sa svojih 46 država članica radi na jačanju ljudskih prava, demokracije i vladavine prava na cijelom kontinentu, ali i šire.

” Jeste li znali?

Vijeće Europe se sastoji od 46 država članica s ukupnim stanovništvom većim od 700 milijuna stanovnika.

— Uspješno je razvilo sustav zaštite prava poznatiji kao Europski sud za ljudska prava. Sud je osnovan na temelju Europske konvencije o ljudskim pravima koju su ratificirale sve države članice Vijeća Europe.

— Sud nadgleda provedbu Konvencije u 46 država članica. Pojedinci mogu Sudu u Strasbourgu podnijeti tužbu za kršenje ljudskih prava kad su iscrpljena sva pravna sredstva u pojedinoj državi članici.

— Ukidanje smrtne presude jedno je od najvećih postignuća Vijeća. Smrtna kazna ne primjenjuje se u 46 država članica od 1997. godine.

POVIJEST

Vijeće Europe je bilo rani zagovornik procesa europske integracije. Uspostavljeno je 1949. godine, nakon Drugog svjetskog rata, kako bi se osigurala politička rekonstrukcija Europe na osnovu niza temeljnih vrijednosti čije je negiranje bilo bacilo kontinent na koljena.

Vijeće Europe je bilo prva međunarodna institucija koja je svoja vrata otvorila zemljama srednje i istočne Europe nakon pada Berlinskog zida. Pomoglo je tim zemljama da provedu nužne političke, zakonodavne, ustavne i pravosudne reforme. Također se uspješno prilagodilo izazovima suvremenog doba zaključivanjem novih sporazuma na područjima kao što su kibernetički kriminal, zaštita podataka, međunarodni terorizam, trgovanje ljudima, nasilje nad ženama, seksualno iskorištavanje djece, itd.

” Jeste li znali?

Niti jedna zemlja se nikada nije pridružila Europskoj uniji, a da prije toga nije bila članicom Vijeća Europe.

SIMBOLI

Vijeće Europe ima svoju zastavu, himnu i logotip.

Europska zastava, s krugom od dvanaest zlatnih zvjezdica na nebesko plavoj pozadini, jedna je od najpoznatijih u svijetu. Osmislilo ju je Vijeće Europe 1955. godine, a Europska unija ju je usvojila 1985. godine te je postala zajednički simbol izgradnje Europe, mimo članstva u nekoj određenoj instituciji.

Jednako poznata je i europska himna, preludij Ode radosti iz Beethovenove Devete simfonije. Prihvaćena je 1972. godine, a Europska unija ju je počela koristiti 1986. godine.

U logotipu Vijeća Europe europska zastava je kombinirana s dinamičnim simbolom („spiralom“) što predstavlja razmjenu iskustava među europskim zemljama te nepokolebljivu predanost Vijeća Europe u obrani temeljnih vrijednosti.

FUNKCIONIRANJE

Brojna zasebna tijela i pojedinci odgovorni su za funkcioniranje Vijeća Europe

GLAVNI TAJNIK

Glavni tajnik, kojeg bira Parlamentarna skupština na razdoblje od pet godina, je kao voditelj organizacije odgovoran za strateško planiranje, upravljanje programom aktivnosti i proračunom Vijeća Europe. Ovu dužnost trenutno obnaša Alain Berset iz Švicarske.

Zamjenika glavnog tajnika, trenutno je to Gabriella Battaini-Dragnoni, također bira Parlamentarna skupština na pet godina, zasebnim glasovanjem.

ODBOR MINISTARA

Ovo je tijelo Vijeća Europe koje donosi odluke i sastoji se od ministara vanjskih poslova svih država članica ili njihovih stalnih diplomatskih predstavnika u Strasbourgu. Odbor ministara donosi odluke o politici Vijeća Europe te odobrava njegov proračun i program aktivnosti.

www.coe.int/cm

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA

■ Sastavljena od izabranih zastupnika 46 nacionalnih parlamenata, Parlamentarna skupština je forum za razgovore i prijedloge koji se tiču paneuropskih socijalnih i političkih pitanja. Inicirala je brojne konvencije ove organizacije, uključujući i Europsku konvenciju o ljudskim pravima.

■ www.assembly.coe.int

KONGRES LOKALNIH I REGIONALNIH VLASTI

■ Kongres je zadužen za jačanje lokalne i regionalne demokracije u 46 država članica. Sastoji se od dva doma, i to Doma lokalnih vlasti i Doma regija te od tri odbora, i predstavlja više od 150 000 lokalnih i regionalnih vlasti.

■ www.coe.int/congress

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

— Osnovan 1959. godine, Sud je ustanova koja pojedincima, skupinama i vladama, bez obzira na državljanstvo, omogućava da podnesu tužbu za povredu prava iz Europske konvencije o ljudskim pravima.

— www.echr.coe.int

POVJERENIK ZA LJUDSKA PRAVA

— Povjerenik za ljudska prava je neovisno tijelo u sklopu Vijeća Europe sa zadaćom da promiče svijest i poštivanje ljudskih prava u 46 država članica Vijeća Europe.

— www.coe.int/commissioner

KONFERENCIJA MEĐUNARODNIH NEVLADINIH UDRUGA (INGO)

— Konferencija omogućava neophodnu vezu između političara i građana te pomaže da se glas građanskog društva čuje u Vijeću Europe. Sastoji se od izaslanika međunarodnih nevladinih udruga.

— www.coe.int/ngo

TAJNIŠTVO

— Vijeće Europe ima sjedište u Strasbourgu u Francuskoj. Zapošljava 2 300 ljudi iz 46 država članica i ima vanjske urede i urede za vezu s ostalim međunarodnim organizacijama.

GLAVNE KONVENCIJE

Vijeće Europe podupire ljudska prava i demokraciju putem međunarodnih konvencija. To su pravno obvezujući sporazumi kojih su se države članice obvezne pridržavati kad ih potpišu i ratificiraju. Politike država redovito se preispituju kako bi se osigurala njihova usklađenost.

EUROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

■ Konvencija je stupila na snagu 1950. godine i jamči građanska i politička prava, a naročito pravo na život, pravo na pravedno suđenje, slobodu izražavanja te slobodu mišljenja i vjeroispovijedi. Zabranjuje mučenje, prisilni rad, smrtnu kaznu i sve oblike diskriminacije te je ustanovila jedinstven sustav za osiguranje poštivanja ljudskih prava, a to je Europski sud za ljudska prava.

EUROPSKA SOCIJALNA POVELJA

■ Usvojena 1961. a revidirana 1966. godine, Povelja štiti gospodarska i socijalna prava europskih građana: zapošljavanje, socijalnu i pravnu zaštitu, smještaj, zdravstvenu zaštitu, obrazovanje, slobodno kretanje i nediskriminaciju.

” Jeste li znali?

Vijeće Europe donijelo je više od 220 sporazuma radi promicanja ljudskih prava, demokracije i vladavine prava.

KONVENCIJA O KIBERNETIČKOM KRIMINALU

■ Konvencija o kibernetičkom kriminalu stupila je na snagu 1. srpnja 2004. godine i služi kao priručnik za sve zemlje koje žele razviti dosljedno i sveobuhvatno zakonodavstvo o kibernetičkom kriminalu. To je jedini pravno obvezujući međunarodni dokument na tom području.

EUROPSKA POVELJA O LOKALNOJ SAMOUPRAVI

■ Poveljom se osigurava ustavna osnova za lokalnu samoupravu u 46 država članica koje su je ratificirale. Njome se jamči politička, upravna i financijska neovisnost lokalnih vlasti.

EUROPSKA KULTURNA KONVENCIJA

■ Budući da je kultura ključ razumijevanja drugih ljudi i poštivanja raznolikosti, Vijeće Europe je usvojilo Europsku kulturnu konvenciju 1954. godine koja pruža temelj za suradnju diljem Europe u područjima kulture, obrazovanja, mladih, sporta, jezika i prijenosa zajedničkih vrijednosti.

” Jeste li znali?

Dodatni protokol uz Europsku konvenciju za sprječavanje terorizma usvojen je 2015. godine radi rješavanja problema „stranih terorističkih boraca“.

KONVENCIJA O ZAŠTITI DJECE OD SEKSUALNOG ISKORIŠTAVANJA I SEKSUALNOG ZLOSTAVLJANJA (LANZAROTE KONVENCIJA)

■ Ovo je bio prvi instrument kojim se inkriminiraju različiti oblici seksualnog iskorištavanja djece, uključujući iskorištavanje počinjeno u domu ili unutar obitelji. „Odbor Lanzarote“ odgovoran je za praćenje učinkovite provedbe Konvencije.

KONVENCIJA O SPRJEČAVANJU I BORBI PROTIV NASILJA NAD ŽENAMA I NASILJA U OBITELJI (ISTANBULSKA KONVENCIJA)

■ Konvencijom se pozivaju države da poduzmu korake s ciljem sprječavanja svih oblika nasilja, zaštite žrtava i kaznenog progona počinitelja. Predstavlja značajan iskorak u ovom području i utemeljena je na pretpostavci da se takvo nasilje ne može iskorijeniti bez ulaganja napora za ostvarivanje veće ravnopravnosti žena i muškaraca.

” Jeste li znali?

Konvencija Vijeća Europe protiv dopinga u sportu, usvojena 1989. godine, trenutno je jedini međunarodni pravni instrument na tom području.

EUROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I BIOMEDICINI

■ Europska konvencija o ljudskim pravima i biomedicini štiti etičku praksu u biomedicini. Njome se određuju smjernice glede medicinskih istraživanja na ljudskim bićima, presađivanja organa i korištenja tvari ljudskog podrijetla, zaštite ljudskih embrija i fetusa te korištenja medicinske dokumentacije. Protokolom se zabranjuje kloniranje ljudskih bića.

KONVENCIJA ZA BORBU PROTIV KRIVOTVORENIH LIJEKOVA I MEDICINSKIH PROIZVODA (MEDICRIME KONVENCIJA)

■ Zahvaljujući Medicrime konvenciji, koja je otvorena za neeuropske zemlje, sad se kao kazneno djelo temeljem štetnog djelovanja po javno zdravlje može kažnjavati distribucija i prodaja krivotvorenih medicinskih proizvoda, uključujući i putem Interneta.

MEHANIZMI NADZORA I OCJENJIVANJA

Svaka država koja se priključi Vijeću Europe pristaje biti predmetom neovisnih mehanizama nadzora kojima se ocjenjuje njezino poštivanje ljudskih prava i demokratskih praksi. U nekim slučajevima, ovakvi mehanizmi ustanovljeni su međunarodnim ugovorom.

SKUPINA DRŽAVA ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE (GRECO)

GRECO utvrđuje nedostatke u nacionalnim politikama za borbu protiv korupcije i potiče države na provedbu nužnih zakonodavnih, institucionalnih i upravnih reformi. Njezino ocjenjivanje temelji se na odgovarajućim konvencijama Vijeća Europe.

ODBOR STRUČNJAKA ZA PROCJENU MJERA PROTIV PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA (MONEYVAL)

Osnovan 1997. godine, Moneyval je odgovoran za osiguranje uspostave učinkovitih sustava za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma u državama članicama.

EUROPSKI ODBOR ZA SOCIJALNA PRAVA

■ Odbor provjerava poštuju li pojedine zemlje pravo na smještaj, zdravstvenu zaštitu, obrazovanje, zapošljavanje i slobodu kretanja, koje jamči Europska socijalna povelja.

EUROPSKA KOMISIJA ZA UČINKOVITOST PRAVOSUĐA (CEPEJ)

■ Rad Europske komisije za učinkovitost pravosuđa usredotočen je na razvitak instrumenata za upravljanje, dobrih praksi i smjernica za unaprjeđivanje kvalitete i djelotvornosti pravosuđa. Redovito objavljuje izvješće o ocjenjivanju europskih pravosudnih sustava.

EUROPSKI ODBOR ZA SPRJEČAVANJE MUČENJA I NEČOVJEČNOG ILI PONIŽAVAJUĆEG POSTUPANJA ILI KAŽNJAVANJA (CPT)

■ Ustanovljen 1989. na temelju Konvencije istoga naziva, CPT ide u redovite nenajavljene posjete mjestima zatočenja u 46 država članica (zatvori, policijske postaje, mjesta zatočenja stranih državljana) s ciljem da ocijeni način na koji se postupa sa zatočenicima.

SKUPINA STRUČNJAKA ZA SUZBIJANJE TRGOVANJA LJUDIMA (GRETA)

■ GRETA, skupina stručnjaka povezana s Konvencijom istoga naziva, redovito objavljuje izvješća u kojima ocjenjuje aktivnosti koje države poduzimaju za provedbu mjera utvrđenih Konvencijom.

SAVJETODAVNI ODBOR OKVIRNE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU NACIONALNIH MANJINA

■ Konvencijom se osigurava mehanizam za nadzor kojim se ocjenjuje i poboljšava zaštita manjina u pojedinoj zemlji, a posebice njihovog prava na slobodu udruživanja, izražavanja, savjesti, vjeroispovijedi te slobodu pristupa medijima i vlastitom jeziku.

EUROPSKA KOMISIJA PROTIV RASIZMA I NESNOŠLJIVOSTI (ECRI)

■ Komisija redovito sagledava probleme rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije, antisemitizma i netrpeljivosti u 46 država članica i daje preporuke nacionalnim vladama.

ODBOR STRUČNJAKA ZA PROVEDBU EUROPSKE POVELJE O REGIONALNIM ILI MANJINSKIM JEZICIMA

■ Povelja je jedini ugovor na svijetu za promicanje tradicionalnih regionalnih ili manjinskih jezika. Odbor vrši nadzor, kako bi se osiguralo da države poduzimaju sve potrebne korake za poticanje korištenja tih jezika u svim područjima javnoga života.

GLAVNI DJELOMIČNI SPORAZUMI

Djelomični sporazum omogućava određenim državama članicama Vijeća Europe zajednički rad na ostvarivanju ciljeva koji nisu nužno od važnosti ili prihvatljivi svim zemljama. Samo one države članice obuhvaćene sporazumima pridonose njihovom financiranju i razvitku.

RAZVOJNA BANKA VIJEĆA EUROPE

■ Ova Banka, koja ima sjedište u Parizu, jedina je financijska institucija isključivo s društvenom svrhom. Ona sudjeluje u financiranju društvenih projekata, reagira na izvanredne situacije i doprinosi poboljšanju životnih uvjeta najzakinutijih skupina stanovništva, uključujući izbjeglice i prognanike.

EUROPSKO RAVNATELJSTVO ZA KAKVOĆU LIJEKOVA I ZDRAVSTVENU SKRB (EUROPSKA FARMAKOPEJA)

■ Ravnateljstvo postavlja službene standarde za proizvodnju lijekova kao i za određene sektore poput transfuzije krvi i presađivanja organa. Također je odgovorno za borbu protiv krivotvorenih medicinskih proizvoda.

EUROPSKA KOMISIJA ZA DEMOKRACIJU PUTEM PRAVA (VENECIJANSKA KOMISIJA)

■ Kao savjetodavno tijelo Vijeća Europe za ustavna pitanja, Venecijanska komisija pomaže u utvrđivanju i izradi zajedničkih ustavnih standarda te pruža pravne savjete zemljama diljem svijeta.

CENTAR SJEVER-JUG

■ Osnovan u Lisabonu u Portugalu 1990. godine, Centar sjever-jug promiče dijalog između Europe, južnog Sredozemlja i Afrike kao i usvajanje politika solidarnosti sukladno ciljevima Vijeća Europe.

EUROPSKI KOPRODUKCIJSKI FOND (EURIMAGES)

■ Kao prvo tijelo te vrste u Europi, Eurimages financira koprodukciju, distribuciju, digitalizaciju i prikazivanje europskih kinematografskih djela, istodobno potičući suradnju među filmskim djelatnicima.

EUROPSKI AUDIOVIZUALNI OPSERVATORIJ

■ Opservatorij prikuplja i širi statističke i analitičke podatke o kinima, radiju, televiziji i audiovizualnim uslugama u Europi.

EUROPSKI CENTAR ZA MODERNE JEZIKE (GRAZ CENTAR)

■ Centar podupire razvitak jezičnog poučavanja i učenja kao sredstva za poticanje komunikacije i suradnje. www.ecml.at

SKUPINA ZA SURADNJU U BORBI PROTIV ZLOPORABE DROGA I NEZAKONITOG TRGOVANJA DROGAMA (POMPIDOU SKUPINA)

■ Zadaća skupine je pripremanje politika kojima će se pomoći državama članicama u suzbijanju ovisnosti o drogama.

PROŠIRENI DJELOMIČNI SPORAZUM O SPORTU (EPAS)

■ Svrha ovog djelomičnog sporazuma je promidžba sporta i isticanje pozitivnih vrijednosti koje se njime prenose. Prošireni djelomični sporazum o sportu (EPAS) također radi na uspostavi međunarodnih standarda i razvitku paneuropskog okvira za suradnju.

VIJEĆE EUROPE I MLADI

Mladi imaju ključnu ulogu u razvitku europskih društava. S ciljem što učinkovitijeg rada s mladim ljudima, Vijeće je usvojilo jedinstven pristup kroz svoj sustav „zajedničkog upravljanja“ kojim se organizacijama mladih omogućava da ravnopravno s predstavnicima vlasti sudjeluju u donošenju odluka o politikama, programima i prioritetima koji se tiču mladih.

EUROPSKI CENTRI ZA MLADE U STRASBOURGU I BUDIMPEŠTI

Više od 5 000 mladih ljudi svih profila svake godine sudjeluje u studijskim putovanjima, seminarima ili tečajevima u Europskim centrima za mlade. Također, više od 15 000 mladih ljudi imalo je koristi i od projekata koje je podupirala Europska zaklada za mlade s ciljem promicanja razumijevanja, tolerancije i solidarnosti.

SPORAZUM O PARTNERSTVU ZA MLADE

Od 1998. godine Vijeće Europe i Europska unija imaju sporazume o partnerstvu za mlade čiji je cilj osiguranje okvira za zajednički razvitak usklađene strategije na području izobrazbe mladih lidera, politika za mlade i istraživanja.

www.youth-partnership.net

VIJEĆE EUROPE I EUROPSKA UNIJA

Vijeće Europe i Europska unija (EU) su zasebne organizacije koje imaju različite, ali ipak komplementarne uloge. Europska unija dijeli temeljne vrijednosti na kojima je utemeljeno Vijeće Europe.

Dvije organizacije blisko surađuju u područjima od zajedničkog interesa kao što su promicanje ljudskih prava i demokracije u Europi i susjednim regijama. Neki od najvažnijih programa i značajna financijska sredstva se raspoređuju radi postizanja zajedničkog cilja ovih organizacija, a to je mir.

Sukladno Ugovoru iz Lisabona, usvojenog 2009., Europska unija treba potpisati Europsku konvenciju o ljudskim pravima te na taj način stvoriti zajednički europski pravni prostor za preko 700 milijuna građana.

Kao i Europska unija, Vijeće Europe je blisko povezano s Ujedinjenim narodima (UN) i Organizacijom za europsku sigurnost i suradnju (OESS).

” Jeste li znali?

Široki raspon zajedničkih programa s Europskom unijom pomaže da se potpomognu pravne i institucionalne reforme diljem Europe i sjeverne Afrike.

DRŽAVE ČLANICE

46 DRŽAVA ČLANICA

Albanija, Andora, Armenija, Austrija, Azerbajdžan, Belgija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Cipar, Crna Gora, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Gruzija, Hrvatska, Irska, Island, Italija, Latvija, Lihtenštajn, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Moldova, Monako, Nizozemska, Njemačka, Norveška, Poljska, Portugal, Rumunjska, San Marino, Sjeverna Makedonija, Slovačka, Slovenija, Srbija, Španjolska, Švedska, Švicarska, Turska, Ukrajina, Ujedinjena Kraljevina.

” Jeste li znali?
 Sveta Stolica, Kanada, Japan, Sjedinjene Američke Države i Meksiko imaju status promatrača u Vijeću Europe. Izrael ima status promatrača u Parlamentarnoj skupštini.

All references to Kosovo, whether to the territory, institutions or population, in this text shall be understood in full compliance with United Nations Security Council Resolution 1244 and without prejudice to the status of Kosovo.

Ukidanje smrtne kazne, očuvanje slobode izražavanja, zaštita prava djece, promicanje ravnopravnosti žena i muškaraca, borba protiv terorizma, održavanje standarda kvalitete lijekova i zdravstvene skrbi... Ova pitanja tiču se svih nas, ali znate li koja je uloga Vijeća Europe na tim područjima?

Procesom izrade, provedbe i praćenja više od 200 konvencija, Vijeće Europe od svojega osnutka 1949. godine nastoji očuvati temeljne vrijednosti našeg kontinenta: ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava.

Najpoznatiji međunarodni ugovor Vijeća Europe je Europska konvencija o ljudskim pravima; mediji redovito izvještavaju o sudskoj praksi Europskog suda za ljudska prava.

Ova brošura pruža vam kratki pregled djelatnosti i funkcioniranja Vijeća Europe.

46 država članica. 700 milijuna Europljana.

Besplatni dokumenti:
edoc.coe.int

Izdavaštvo Vijeća Europe:
book.coe.int

www.coe.int

Vijeće Europe vodeća je organizacija za zaštitu ljudskih prava na našem kontinentu. Broji 46 država članica, uključujući sve članice Europske unije. Sve države članice Vijeća Europe potpisale su Europsku konvenciju o ljudskim pravima, međunarodni ugovor kojemu je cilj zaštita ljudskih prava, demokracije te vladavine prava. Europski sud za ljudska prava nadgleda provedbu Konvencije u državama članicama.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE